

KINDLUSTUSSELTS „EESTI“ AJAKIRI

Nr. 6

Tartus, detsembrikuul 1931. a.

III aastak.

Sooo...

**NÜÜD VEEL KINDLUSTUSSELTS
=EESTISSE= SISSEASTUDA -
JA JÕULUD VÕIVAD TULLA!**

Aasta lõppedes.

Aasta lõpp seab nagu iseenesest üles tarbe endalt aru pärida: kas olen möödunud aastal teinud kõik, mis minu kohus, kas ja miks olen jätnud osa tegemata? Samasuguse arupärimise peab esildama endale aasta lõpul ka iga meie seltsi tegelane. Tervelt 30.000 liiget, kindlustuseabi tarvitajat, on meil teenida, kas oleme suutnud võita oma tööga nende usalduse. Veel enam on meil põhjust endalt aru pärida just tänavu, seistes seltsi juubeli lävel. Sihiks kogu aeg meie rahvusliku kindlustuse arendamine, rahva kapitalide koondamine rahva enda huvides juhitava ettevõtte kätte, — sellisena astub meie selts vastu oma 25 a. juubelile tuleval aastal. Kogu oma tegevusaja jooksul on selts tasunud ümmarguselt 3000 kahjutasu 200.000.000 sendi väärtuses, seltsi tegevuskonda on võetud pea kõik tähtsamad kindlustusalad, tariifid on mitmekesisstatud elunõuetele vastavalt jne. Kuid ei saa kaugeltki öelda, et sellega oleks kõik tehtud ning et enam midagi ei jää soovida. 30.000 kodanikku on teataval määral usaldanud meie kätte oma saatuse, peame talitama täie vastutustundega, et seda usaldust mitte kurjasti pruukida. Ärgu loetagu seda meie poolt vastutulematuseks, veel vähem aga pahatahtluseks, kui meie ei taha kõiki võtteid kaasa teha, millega praegusel haiglase võistluse ajajärgul mõneltki poolt esinetakse. Vastutustunne ei luba meil mängida tõsise asjaga: hea on küll lubada igasuguseid soodustusi, kuid hoopis iseasi on võimne neid täita. Seltsi vastutulematust haiglaste võistlusevõtete kasutamises sünnib igapidi liikmete huvides, kuna ettevaatus sellistes asjades tugevdab seltsi seisukorda. Eriti tähtis on see elukindlustuse kui pikaajalise lepingu juures, millest enneaegu loobumine ei ole võimalik ilma teatavate kahjudeta poliisiomanikule.

Aasta lõppedes peame pöörama erilist tähelepanu veel sellele, et praegune majanduskriisi ajajärk kohustab meid senisest suurema pingutusega oma tegevust laiendama, kuna majanduslikult kehval ajal kindlustuse kaitse osutub vajalikumaks kui heal ajal. Seda vajadust ei osata aga laialistes rahvahulkades veel tarvilikult hinnata ning ekslikult kiputakse esimeses järjekorras kärpima kulusid, mis lähevad kindlustuspreemiate katteks. Kindlustuse kaitsest loobumine kehval ajal tähendab aga hukatust nii paljudele, mida meie kohus on ära hoida. Sellest nähtub, et kriis ei tõmba kokku kindlustusemeeste ülesandeid, vaid sellele vastuoksa just laiendab neid.

Aasta lõppedes anname kohustuse, et tahame seista oma seisukoha kõrgusel ja püüame kõik teha, et ikka paremate tagajärgedega teenida oma liikmeskonda.

Kõigile esindajatele ja kindlustusevõtjatele soovib häid Jõulupühi!

Kindlustusselts „Eesti”.

Jõulude rahutundideks.

Olgu jõulurahu vääreks tasuks vääre võitluse eest!

Inimeste meeled on ärevil. Aas-
ta täis erevaid heitlusi, võnkeid
ja rappumisi on selja taga. När-
vid põlevad ja nüüdisaegsel ini-
mesel ei ole mahti vaikselt päevi
ajamerre saata. Üks erutus ajab
teist taga, üks ootamatus langeb
teisele, tund tunni kõrval vajutab
närvidele teravaid pisteid.

On tormi ja ründamise aeg.

Vaikselt magajal ei ole püsi
nüüdseil päevil. Ei ole elu tukku-
jal. Nagu alati võitluse aega-
gadel, kus tuleb seista tunni-
mehena valvel, kus ülesanded
otse pakatavad peos, kus viivuli-
negi unarus võib tähendada ära-
hoidmatut kokkuvarisemist.

Nii see on ja pole põhjust selle
üle eriliselt kurta. Oleme pandud
kord elama säärastel aegadel, siis
tuleb saatus vastu võtta. Oleksi-
me õige armetud, kui jookseksime
paku aja paratamatu käigu eest.
Oleksime nagu sõjamehed, kes
poevad ahju taha, kui võitlus
nõuab iga mehe kaasalõõmist.

Tuleb vaadata elule näkku.
Tuleb end varustada nõutavate
relvadega, et osata leida õiget
lööki. Tuleb olla valvel! Ja ühtlasi

meeles pidada, et iga väike haav
ei tähenda veel kadu ega hukku-
mist. Iga vaev ei ole veel ülepääs-
tamatu koorem. Võitlus polekski
võitlus, kui poleks kaotust ega
ohvreid.

Nii kõnelda päevil, kus varsti
asume jõulupühade, r a h u -
r õ õ m u p ü h a d e pühitsemisele,
tundub vahest veidi ebakohasena.
Kuhu jääb siis see igatsetud rahu,
kui kutsutakse üles võitlusele!

Aga siiski. Rahu võib ka võit-
leva inimese südames maad leida,
ilma et ta annaks põhjust loidu-
seks ning tuimuseks. Mida suurem
võitlus, mida kõvemad on pingu-
tused takistuste võitmiseks, seda
suuremat rahu, õnne ja rõõmu
tunneb inimese süda.

Rahu ei tähenda loidust, vaid
töö ja teoinimese väärikat tasu.
Ergutust ning jõuallikat edaspidi-
siks tegude-päevadeks!

Nii võime ka keset võitlusaega
vastu minna rahupühadele. Ja kui
tunneme, et rahu nautimine jõu-
lude siravuse all ei ole meile an-
tud korral küllalt täiuslik, siis
kanname hoolt, et järgmise aasta
teod oleksid säärased, mis või-

maldaksid ilusamat ja paremat osasaamist rahutunde üllast mõjuvõimust.

Peame kõik kahtlematult tunnistama, et ka kindlustusala on üks neist võitlusrelvadest, mille abil suudame hõlpsamini käia võitlusteedel. Pidagem kõik seda meeles ja pangem tähele, et meie rahutunne kindlustus-kaitsemüü-

ride taga on mitmeti sügavam ja kosutatavam kui ilma nendeta, vabade tuulte ja tormide käes seis-

Olgu jõulupühil kindlustusmeestel tõsine rõõm oma r a h u t ö ö s t ja olgu kõigil kodanikel kindlustusetiibade all seisest tugevam ning kindlam löögijõud eelseisvaiks võitluspäeviks!

Artur Laane 10 aastat seltsi teenistuses.

6. dets k. a. võis seltsi raamatupidaja Artur Laane tagasi vaadata 10-aastasele tegevusele seltsi teenistuses.

A. Laane on sündinud 25. veebruaril 1885. a. Tartus. Lõpetas Tartu linnakooli, mille järele õppis Mathieseni trükikojas. 1910. aastal siirdus Riiga ja hiljemini Peterburi, kus töötas kauemat aega Neumanni ekspeditsiooni-äris. Maailmasõja algusel mobiliseeriti ja võttis osa sõjalisest tegevusest Poolas ja Austrias.

1921. a. opteeris Eestisse ja astus kohe samal aastal Kindlustusselts „Eesti“ teenistusse.

Oma töö kõrval on hra Laane jnnukalt end täiendanud, tundes erilist huvi kindlustus-meditsiiniliste-statistiliste küsimuste ja inglise ja saksa keele vastu, milliseid keeli ta täielikult valdab

Kindlustusselts „Eesti“ pere tunneb hra Laanet kui igatpidi hoolsat töömeest ning sõbralikku ja heatahtlikku seltsimeest. Soovime juubilarile parimat edu ja jõudu tema edaspidises tegevuses.

„Fummel“.

Tänane number saadetakse peale seltsi tegelaste ka kõigile elukindlustuse poliiside osanikele.

Eriti tänapäev ei tohi elukindlustusel lasta raugeda!

Vähe on tänapäeval inimesi, kes ei kaeba ainelise puuduse pärast. Ikka koomale ja koomale tõmbub inimeste kulutuste ring ja igaüks on paratamatult sunnitud oma väljaminekuid piirama ja oma kulutiste jaotust otstarbekohaselt ümber korraldama.

Kuna ka elukindlustus on seotud järkjärguliste rahaliste väljaminekutega, siis võib kergesti juhtuda, et mõnigi kindlustatu silmapilgu meeleolule alludes kindlustuse raugeda laseb, ilma et ta lähemalt järele mõtleks, millised tagajärjed võiksid olla kindlustuse raugemisel. Meie kohane ju tegelikus elus sageli juhtumeid, kus toimitakse kaalumatult, esimese tuju sunnil. Selle tulemuseks on aga tavaliselt ebaõnnestumised ja õnnetused, harva midagi hüvelist.

Vaatleme sellepärast alljärgnevas lühidalt, milliseid tagajärgi ja kahjusid võib põhjustada kindlustuse raugemine ja kas oleme tänapäeval tõesti õigustatud kulutiste piiramisel alustama just elukindlustusega?

Kindlustuse raugemise tagajärjed.

Majanduslikel kriisiaegadel on kindlustuskaitse veel enam vajalik kui muidu.

Vaatleme kõige pealt, kas majandusliku kriisi ajal oleme tõesti küllaldaselt õigustatud raugeda

laskma oma elukindlustust. On teada, et iga kriisiaeg sunnib meid paratamatult väljaminekute piiramisele. Pealiskaudselt vaadatuna näib ka, et elukindlustuspreemiate maksmise lõpetamine tõeliselt tähendab kergendust väljaminekute osas ja parandab sellega kindlustatu majanduslikku olukorda. See kergendus on aga ainult näiline. Tegelikult jäetakse siin täiesti tähele panemata see asjaolu, et kulude kokkuhoid elukindlustuse läbi vastupidi võib halvendada kindlustatu ja tema perekonna majanduslikku seisundit. See kindlustatu, kes arvab, et tema kindlustuspreemiaid maksta ei suuda, peaks vähegi mõtlema sellele, mida peavad siis sarnastel rasketel aegadel ette võtma tema perekond ja omaksed, juhul, kui nad jäävad ilma majandusliku toeta? Eks ole neil siis mitu korda raskem? Tegelik elu on ka näidanud, et sarnastel kriisiaegadel on elukindlustuspoliis paljudele ja paljudele perekondadele ainukeseks tuluallikaks. See on küllalt kaaluv väide, et kindlustust mitte katkestada, sest tänapäev tähendaks see suurimat hoolimatust perekonna ja omaste vastu, kuna just nüüd on elukindlustuse järele tarve kõige suurem.

Pealegi iga kriisiaeg on mööduv. Elukindlustus on aga pikaajaline leping ja sellest loobumine ajutiselt kestvate majanduslike raskuste tõttu oleks liiga lünnägelik tehing.

Kindlustuse raugeda laskmine tähendaks kindlustuskaitse kaotust kindlustatu perekonnale ja omastele.

Kindlustuskaitse kaotus on suurim kaotus, mis kindlustatule ja tema perekonnale kindlustuse raugemise läbi tekib. Elukindlustus pakub kindlustatu perekonnale ja omastele kõige kindlaimat majanduslikku tagatist ja sellest ei tohi nõnda kergesti loobuda see, kes vähegi mõtleb oma perekonnale. On ju vähe neid, kellel ei oleks temast olenevaid omakseid, ja neilt ei tohi meie võtta seda väärtuslikku majanduslikku tagatist, mida võimaldab kindlustuskaitse!

Võib-olla senikaua, kui kindlustatu on elus ja tema tervislik seisukord on hea, ei osata veel küllaldaselt määral hinnata kindlustuskaitse väärtust. Mida tähendaks aga kindlustuskaitse kaotus, seda mõistaksid alles hiljem kindlustatu perekond ja omaksed. Tegelikus elus on olnud palju juhtumeid, kus kindlustatu lesk või omaksed on tulnud kindlustusseltsi poliisiga, mille järele preemiad on jäänud maksmata ja mis sellega raugenud, ning pisarsilmil on pidanud veenduma, et neil selle poliisi järele enam midagi nõuda ei ole.

Näiteid selle kohta ei pruugi otsida kaugel, vaid neid võiks tuua ka meiltki terve rida.

Ühel abielupaaril oli sõlmitud vastastikune elukindlustus, kindlustussumma väljamaksuga ühe kindlustatu surma korral. Kindlustatud jätsid preemiamaksu maksmata ja kindlustus rauges. Kohe peale raugemist pöördus

kindlustusseltsi esindaja korduvalt kindlustatute poole ja juhtis nende tähelepanu kõigile neile tagajärgedele, mis on kindlustuse raugemisel, ja eriti kindlustuskaitse kaotusele. Kindlustatud lubasid ka kindlustuspreemiaid tasuda, kuid lükkasid tasumise tähtpäeva veel mõne nädala võrra edasi. Muu seas väitis veel naine: „mina ja minu mees oleme hea tervise juures ja pole kartagi, et midagi juhtuda võiks selle aja vältel“. Mõni päev peale eespool toodud kõnelust üks kindlustatuist, ja nimelt mees, uppus jões suplemisel... Oli olnud natuke halb ujuja ja sattunud ujudes veekeerisesse, mis ta armutult põhja kiskus. See on ainult üks näide selle kohta, kui võrra ootamatult võib tabada õnnetus. Kui selle järele kindlustatu abikaasa raugenud poliisiga kindlustusseltsi poole pöördus ja veel kord veenduma pidi poliisi maksvuses, on raske kirjeldada tema meelehärma ja kahjatsust, eriti veel, kui temale meelestus, mis ta mõni päev tagasi nii kindlalt väitis.

Või teine näide. Kindlustatu oli keskealine mees, elukutselt pangaametnik ühes väikeses pangas. Kindlustatu oli vallaline, kuid tema vanemad elasid veel ja ta oli oma vanemate ainuke toitja. Kindlustatu ostis oma poliisi küll välja, jättis aga mingil põhjusel tasumata järgnevad preemiamaksud, vaatamata mitmekordsetele meeldetuletustele. Võib-olla kavatses ta kindlustust üldse katkestada? Kindlustus rauges. Umbes pool aastat peale kindlustuse raugemist haigestus

kindlustatu külmetuse tagajärjel. Järgnes raskekujuline peaaajupõletik ja sellele surm. Kui selle järele mõlemad elatanud vanemad raugenud poliisiga kindlustusseltsi ilmusid ja veenduma pidid kindlustuse maksvusetuses, oli pilt tõesti masendav. Selgus, et vanematel ei jatku isegi raha poja matusekulude katmiseks.

Väga tabavalt on eespooltoodud olukordi kirjeldanud üks ameerika kindlustusajakiri, kes esindajatele soovitab neil juhtudel, kus kindlustus raugenud, minna kindlustatu juurde ja paluda tagasi elukindlustuspoliisi, et vältida pärastisi pettumusi.

See ameerika kindlustusajakirja nõuanne on täiesti arusaadav ja põhjendatud. Sest elukindlustuspoliisi, mis kindlustuse jõusoleku korral oleks olnud kindlustatu perekonnale varandus, on ju kindlustuse raugemise järele vääratuseta dokument, ainult paber, millel ei ole katet. Eks ole siis kindlustatu lesel ja lastel valus kuulda seda tõe, et väikese tähelepanelikkuse läbi kindlustatu poolt oma perekonna vastu oleks võidud püsivalt alal hoida poliisi väärtus.

Raugenud kindlustuse uuendamine on teafavate raskustega seotud.

Raugenud kindlustuse uuendamine on võimalik ainult teatud

eeltingimusel, s. o. eeldusel, et kindlustatu tervislik seisund kindlustuse uuendamise ajal on endiselt hea. Kui kindlustatu kindlustuse raugemise aja vältel on olnud raskesti haige, siis ei ole kindlustuse uuendus alati mitte võimalik, või kui see võib-olla võimalikuks osutuks, siis raskendatud tingimustel (preemiakõrgendusega jne.). Sellega raugenud kindlustuse uuendamisel tuleb alati arvestada tervislikku seisundit. Et tervislik seisund raugemisaja vältel halveneda võib ja kindlustuse uuendamise üldse võimatuks teeb, on selge, ja seda peaks arvestama igaüks, kes kindlustuse raugeda laseb.

Peale selle tuleb arvestada veel seda, et kindlustatu kindlustuse raugemisaja kestel on läinud vanemaks, mis omalt poolt põhjustab kindlustuse uuendamisel kindlustusmaksude kõrgenemist juhul, kui kindlustatu ei soovi järele maksta raugemisaja vältel tasuda olevaid kindlustusmaksu.

Abinõud kindlustuste raugemise ärahoidmiseks.

Eespooltoodust selgub, kui võrra rasked tagajärjed võivad olla kindlustatule ja tema perekonnale kindlustuse raugemise tagajärjel. Iga kindlustatu kohus on sellepärast aegsasti abinõusid

Elukindlustamise edasilükkamisest ei ole kellelegi kasu.

Küll võib aga see viivitamine tuua mõnele saatuslikke tagajärgi.

otsida kindlustuse raugemise ärahoidmiseks, milleks on rida võimalusi. Neist võiks loetleda järgmisi:

a) **Preemiamaksu tasumise võimalus 3 kuu vältel peale maksutähtpäeva.**

Juhul, kui kindlustus on vähem kui kolm aastat jõus olnud ja kindlustatu preemiamaksu ei suuda tasuda tähtpäevaks, siis on võimalik tal seda teha veel 3 kuu vältel peale preemiamaksu tähtpäeva. Selle aja vältel on kindlustus jõus ja surma korral maksatakse kindlustussumma harilikus korras välja. Nimetatud 3-kuulise tähtaja lõppemist tuleb aga hoolega silmas pidada, kuna selle järele kindlustus otsekohe rauged.

Eespooltoodud soodustus võimaldab sageli raskustest üle saada juhul, kui kindlustatu ei peaks suutma tasuda oma preemiaid täpsalt tähtpäevaks.

b) **Elukindlustuslaenu kasustamine preemiamaksmiseks.**

Juhul, kui kindlustus on enam kui kolm aastat jõus olnud, on võimalik kindlustusevõtja maksuvõimetuse korral kasutada elukindlustuspoliisi vastu antavat laenu preemiamaksmiseks. Ostarbekohane on sel juhul laenu võtta tasutava preemia maksu suuruses ja mitte enam. Kui elukindlustuslaenusid ettevaatlikult kasustatakse, siis on võimalik ka pikemat aega kestva maksuvõimetuse korral omada kindlustuse kaitset, sest laenu võtmise peale vaatamata jääb kindlustus ikkagi jõusse.

c) **Kindlustussumma vähendamine.**

Kui on ette näha, et kindlustatu majanduslik seisund tõesti raskeks osutub pikema aja vältel ja selle paranemist lähemal ajal oodata ei ole, siis tuleks kaaluda kindlustussumma vähendamise võimalust, mille läbi ka preemiamaksmine kergemaks osutuks. Sageli kuuleme väidet, et mõttetu on kindlustust väikese kindlustussumma suuruses jõus hoida. See väide on aga ekslik, sest ikkagi on parem ka väikest kindlustuskaitset omada, kui sellest täielikult loobuda. Kindlustuskaitse, kuigi vähesel määral, on eriti väärtuslik rasketel majanduslikel aegadel, kuna just sarnasel korral kindlustatu perekond suurimatesse raskustesse satuks perekonnapea kaotuse korral.

Eespooltoodud read on mõeldud tähelepanu juhtimiseks kindlustuse raugemise tagajärgedele, eriti aga kindlustuskaitse väärtusele just tänapäeva kitsikul majandusajajärgul. Ei tohiks sellepärast ükski kindlustatu oma elukindlustust kergesti katkestada, enne kui ta pole järele mõelnud, millised tagajärjed võiksid olla kindlustuse raugemisel, ja pole järele kaalunud kõiki neid võimalusi, mis on olemas selleks, et kindlustust püsivalt jõus hoida.

Sellepärast: Ei tohi elukindlustust raugeda lasta, sest elukindlustuspoliis on väärtuslik varandus tänapäeva kitsikutel aegadel.

Meie elutee.

Tahan jutustada teile ühe loo inimese rännakust tema eluteel, meie kõikide võitlusest kohutavaima vaenlase — surma vastu ja minu püüdeist leida vastuabinõusid sellele.

Tutvustan teile kõigepealt end. Olen 40-aastane. Mul on naine ja kaks väikest ja armast last. Olen küsinud endalt sageli: kes hoolitseb ja muretseb nende eest, kui mind enam ei ole? Ei keegi! Ainult mina ise peaksin seda varakult ette nägema ja selle eest hoolitsema. Ja ma tahan seda teha, sest ma ei või neid jätta hätta ja vaesusse. Aga kuidas?

Pean teadma kõigepealt, missugune on inimese elutee ja millised on 40-aastaselt minu väljavaated eluea kestuse suhtes?

Meie kõigi, inimeste, elutee kujutamiseks joonistab teile matemaatik imeliku pildi, mida näete juuresoleval joonisel (lhk. 91). Teie silmate sellel kõverat, musta joont. Ta on lihtis kui lapse joonis, ta on aga hirmuäratavam kui saatus. See joon on elujoon, mis näitab, kui palju isikuid 100.000-est sündinust on veel elus üksikuil eluaastail. See on lihtis joon, see elujoon, peenike must pael, ta läheb aga allamäge, halastamatult allamäge. Ja mida madalamale laskub elujoon, seda rohkem on varisenud manalasse eluteel rännanuid.

Mina alustasin koos 100 000 kaaslasega 40 aastat tagasi rännakut eluteel. Nende aastate vältel on see saajatuhandeline vägi olnud surmaküttide märklauaks. 30 000 minu vendadest ja õdedest, kes 1891. aastal sündinud, on langenud surmaküttide noolte all ja varisenud manalasse.

Ning minu väljavaated 40-aastaselt sellel joonisel? Kuni 40- eluaastani laskub elujoon õrnalt alla, kuid 40-aastase eluea juures on surmaküttide nooled eriti tihedad, manalasse varisejate hulk suureneb järjest, elujoon laskub ikka järsumalt

ja järsumalt allapoole, ning meie inimväe read lähevad ikka kiiremini ja kiiremini hõredaks.

15 aasta pärast olen 55 aastat vana. Ja see on inimese keskmine eluiga. Ma usun neid halastamatuid statistikamehi, kes kõike seda oma kõveral joonel välja töötanud. Nende arvud ei valeta. Nad on teinud hulga vaatlusi suurte inimmasside kohta ja on saanud ikka ligikaudu samu tulemusi.

Elujoon on kui terasest valatud! Ta võib küll veidike painduda, võib kalduda nooremates ja keskmistes eluaastates natuke ülespoole, kuid tema järsku langust ei suuda hiljem takistada inimvõim. Sellepärast tuleb kord ka minu juurde surm. See on niisama kindel, nagu minu akna all seisva pärna ja kase lehed lõõvad kolletama igal sügisel, varisevad maha ja mõne aja pärast katab raagus puid õrn lumivaip...

Ma tahan siiski neist surmaküttidest mööda hiilida, sest oma perekonna pärast ei tohi ega taha ma praegu surra. Kuidas saaksin ma seda teha?

Minu pilgud pöördusid esijoones arstiteaduse poole. Otsisin sealt abi. Õhk on tänapäev täis teaduslikke lubadusi pika eluea suhtes. Nii loed: „Tulevas sajandis on väga võimalik, et inimesed 125 ja isegi 140 aastat vanaks elavad.“ See on tore — kui see on õige — ja et nooruse mahl minus enam nii tugevasti ei voola, sest ma seisan elujoone järsul nõlvakul, olen otsinud tõendusid nende väidete kohta.

Olen käinud surma vastu võitlejate — arstiteadlaste laboratooriumes, kus vahetpidamata elupikenduse küsimuse kallal töötatakse. Olen läbi tuhinnud nende raamatukogudes suuri teaduslikke aruandeid — need tolmuseid aruandeid, mis sisaldavad niipalju saladuslikku.

Olen saanud sealt häid sõnumeid. Ei ole kahtlust, et nad surma vastu võitlevad ja surmaküttide tööd segevad. Eluiga on pikendatud tub-

listi — muidugi keskmiselt võetult. Näiteks 1850. aastal sündinud lapsed võisid loota, et nad keskmiselt 35 aastat vanaks elavad. Täna sündinud lapsed võivad aga kergesti keskmiselt oma 55 sünnipäeva üle elada. Liigutav! Kuid mina ei ole enam laps.

Mina olen ka 35-aastaste kohta läbi vaadanud statistilisi andmeid. Leidsin, et need, kes 1850. aastal olid 35 aastat vanad, võisid loota veel keskmiselt elada 25,3 aastat. Nüüd on aga teada, et hoogus surma vastu võitlemine arstiteaduse poolt algaski 1850. aastal. Lühike aeg peale seda leidis Louis Pasteur oma imeväärse vahendi. Koch võitis tiisikuse. Roux ja Behring võitsid kohutavaid difteeriidi pisilasi — väikeste laste suurimad vaenlasi. Ja terve rida teisi teadlasi on palju kaasa aidanud, et pikendada eluiga.

Nii siis, olles teadlik, et suured tagajärjed on saavutatud, vaatlen andmeid isikute kohta, kes olid 1925. aastal 35 aastat vanad. Aga minu lootused pikema eluea suhtes, nagu see kalkuleeritud halastamatute matemaatikute poolt, on õige väikesed, täpsalt 31,8 aastat.

Igatahes liigutab mind teadmine, et on olemas vendlus surmavaenlaste vahel, kes minu ja meie kõikide kasuks töötavad. Ei hirmuta neid nii nagu mind pessimistlikud arvud read või allapoole siirduvad kõverad joonisel. Nad teavad oma südamis, et seda, mis nad on teinud laste heaks, teevad nad ka nende heaks, kes on praegu õitseemas. Nad ütlevad aga: meil on võimatu täielikult takistada veresoonte kõvenemist, südame tegevuse katkemist ja tuhandeid teisi haigusi, mis ähvardavad inimest.

See senine tagajärjetus surma vastu võitlejate eelvägedel ja nende abilistel, arstidel, elupikendust anda ka keskealistel ei ole arstide süü. See näitab mulle ainult elujoone languse saatuslikku möödapäästamatust. See näitab mulle ainult, kui salapärase, kui võimas on surma jõud, mis tabab meid kõiki, kui oleme teatava maa läbi käinud eluteel.

See näitab meile ka, missugune äge lahing seisab ees — uurijate võitlus selleks, et elujoont vähegi tasasemaks teha, et allapoole minevat joont vähegi tõsta, nii et rohkem ja rohkem meist võiks 60, 70, 80 või 90 ja 100 aastat vanaks elada ja terve olla.

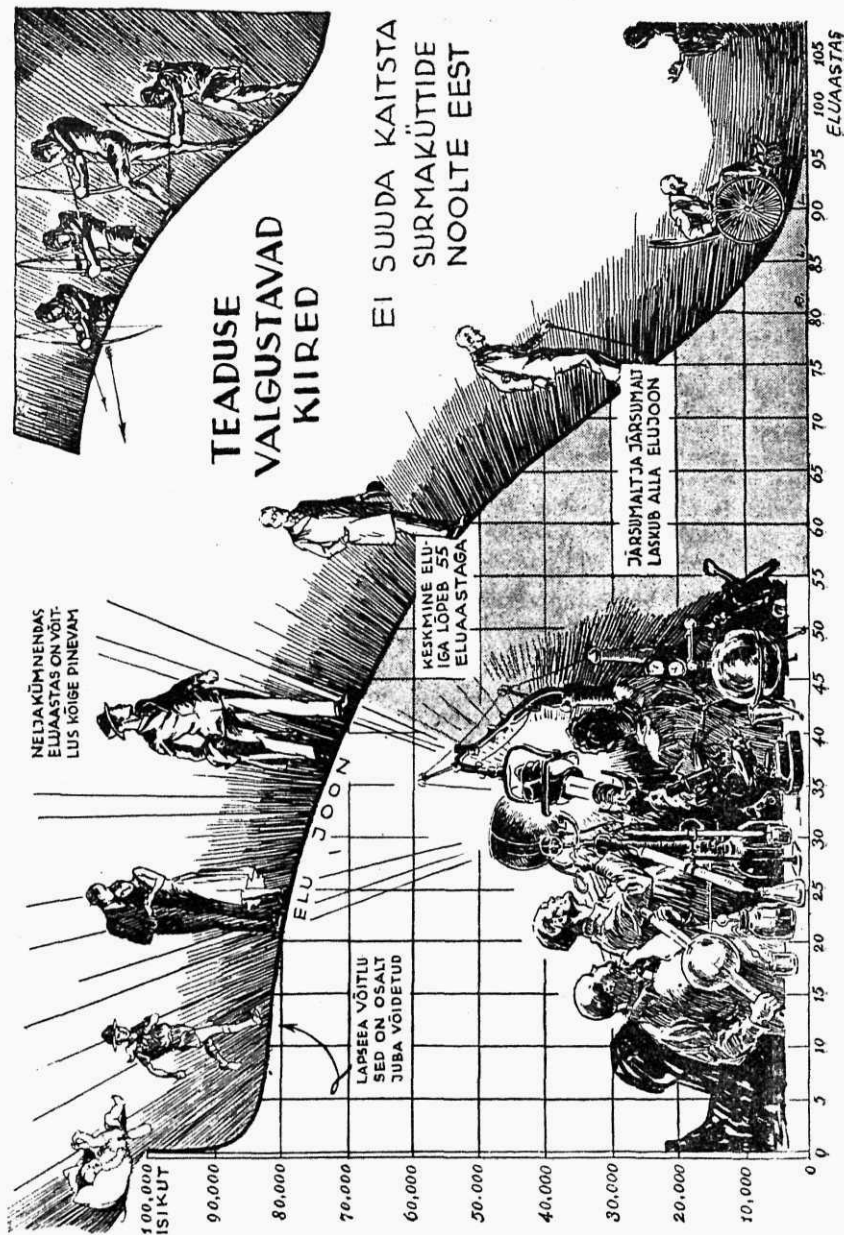
See tagajärjetus hoiatab ka mind, et ma ei laseks eneses elupikenduskatsete sensatsiooniliste uudiste läbi lootusi äratada, isegi kui need tulevad uurijate poolt, kellel on suur teaduslik nimi. Ma võin teile jutustada selle kohta mõningaid naljakaid lugusid.

Teadlane Metšnikov arvas, et tal on surm kõripidi peos, kui ta avastas mädanikku tekitavad pisilased, kes kuritahtlikult meie sisikonnas mürke tekitavad. Ta oli nii kindel oma eluea pikendamises, et ta enese poolt leitud vastuabinõusid pisilastele enese juures 20 aastat proovis ja veendunud oli, et ta vähemalt 120 aastat vanaks elab. Ta ei joonud, ei suitsetanud, lasi ennast iga aasta arstide poolt läbi vaadata, kuigi ta täiesti terve oli. Ta lasi omale toitu tuua ainult steriliseeritud paberikottides, et mitte mürgilisi, elulühendavaid pisilasi alla neelata. Ta oli tõesti halastamatu enese vastu. Ta jõi terved mered haput piima, sest ta oli kuulnud, et mõningad rahvad toidavad endid sellega, et saada saja-aastaseks, ja ta oli veendunud, et piimas leiduvad pisilased on vaenujalal tema poolt leitud mädanikku tekitavate pisilastega.

Ning tulemused? Metšnikov suri, olles 71 aastat vana... Natuke liiga palju jäi tal puudu tema poolt oodatud 120. sünnipäevast!

Või jälle selle salapärase, tänapäev sedavõrt kuulsa dr. Steinachi lugu, kes üsna lihtsa operatsiooni läbi loodab teha vanast tudikest elurõõmsa noore inimese. Steinach oli oma noorendamise katsed tõendanud valgete rottide kallal. Kuid missugused olid need katsed? Mina vaatasin läbi tema tõendusmaterjali ja tahan jutustada teile ka selle loo.

Elu elutee

Steinach võttis paar valget rott, nad olid vennad, ühest ja samast pe-
nast. Nad olid vanad poisid ja vist
viimastes rauga aastates, tervelt
26 kuud vanad. Rott A oli päris
unine ja oli juba palju karvu kao-
tanud turja pealt. Ta värises ja oli
nii nõrk, et ta vaevalt silmi jõudis
lahti hoida. Vend B oli samas sei-
sukorras, ja Steinach ei pidanud teda
isegi pildistamise vääriliseks.

Kuulus arst võttis noa ja kõrval-
das rott B'l sugunäärmed ning asen-
das need uutega. Asi paistis algu-
ses küll lootusetu.

Kahe kuu pärast oli opereeri-
mata vend A teise ilma läinud. Aga
oodake! Kuna vend A oli haige ja
nõrk, leidis aset vend B huvitav
ümbersind. Ta muutus nooreks ja
tegevõimsaks. Ta kujutas nii õelda
ehtsat noort rott.

Vend B oli igas suhtes jõurikas.
Ta elas kaheksa kuud kauem kui
vend A ja oli 36 kuud vana, kui
suri.

Selle toreda katse juures on aga
üks väike viperus. Nimelt leidsin
ma kirjanduses ja mäletan ka oma
kogemustest, et on küllalt ja küllalt
valgeid rotte, kes elavad 40 kuud ja
rohkem, ilma selle keerulise katseta.

Need on ainult üksikud näited
selle kohta, kuivõrra vähe tulemus-
rikkad on sarnased katsed. Võiksin
loetleda teile palju, palju nimesid,
kuulsaid teadusemehi, kes kõik vae-
va on näinud selleks, et pikendada
inimese eluiga, et keskmistes elu-
aastates vähegi tõsta kiirelt langevat
elujoont. Nende töö ja vaev on an-
nud teatavaid tulemusi, kuid need
tulemused on siiski sedavõrt väike-
sed, et vaevalt võiksin end täie ra-
huga usaldada nende teadusmeeste
hoole alla. Seisan elujoone järsul
õõlvakul, tunnen, et hakkan alla li-
bisema, ja mind valdab meelekibe-
dus, sest ma ei ole leidnud abinõu,
mis kaitseks mind surmaküttide ter-
ravate noolte eest. Ja minu pere-
konna saatus, kui mind enam ei ole,
oleks troostitu ja kurb...

Ma jõudsin veendumusele: tea-
duse valgustavad kiired ei suuda

mind kaitsta surmaküttide noolte
eest. Olin päris meeleheitel. Küsi-
sin endalt: Kas tõesti ei leidu maa-
ilmas abinõu, mis võimaldaks hal-
vata selle kohutava vaenlase — sur-
ma jõudu, abinõu, mis annaks ka
sel juhul, kui surmakiiti nool mind
tabama peaks, minu perekonnale
muretu äraelamisvõimaluse? Teh-
nika ja teadus on teinud sedavõrt
suuri edusamme. Kas ei leidu ka
siin mõnda vahendit?

Suuremal meelekibeduse hetkel
puutus mulle silma ühes kuulutuses
järgmine lause: „Surma võim on
murdud! Teie perekond ja omaksed
on kaitstud ootamatuste vastu ja
teie enese vanaduspäevad on mu-
retud!“

Mind valdas palavikutaoline äre-
vus. Ons see tõesti võimalik, kuna
ma juba mitmeaastaste otsimiste jä-
rele olin kaotanud igasuguse lootuse?

Otsisin üles kuulutaja. Suur,
avar maja. Astun sisse. Lootsin
leida laboratooriumi, keeruliste apa-
raatidega ja igasuguste rohupepa-
raatidega. Kuid hoopis vastupidi!
Silmasin suuri ja avaraid bürooruu-
me, kibedasti töötavaid ametnikke
ja kiirelt keerlevaid arvutusmasi-
naid. Küsisin jälle endalt: Kas olen
jälle eksinud ja valetele sattunud?

Aralt ja lootuse täiesti kaotanult
avaldasin oma soovi. „Oh ja,“ vas-
tati mulle, „ei ole midagi lihtsamat
ja kergemat kui teie soovi täitmine.
Väikese tasu eest anname teile ühe
dokumendi, mis võimaldab teie pere-
konnale ja omastele majanduslikku
tuge teie surma korral või teile en-
dale muretuid vanaduspäivi.“

Olin nõus. See dokument, mis
mulle anti, oli elukindlustuspoliis,
hoone, kuhu olin sisse astunud, oli
elukindlustusselts ja vahend, mille
olin leidnud pikaajaliste otsingute jä-
rele, oli elukindlustus.

Mind hakkas huvitama elukind-
lustus. Kogusin andmeid selle ala
kohta ja sain üllatavaid tulemusi.
Selgus, et ülemaailmiselt on elu-
kindlustusi sõlmitud 133 miljardi
dollari (500 miljardit eesti krooni)
väärtuses, millest Ameerika Ühend-

riikidele kuulub üksi 100 miljardit dollarit, kuna kindlustatute arv seal on 65 miljonit.

Suurim rahaasutus maailmas ei ole mitte mõni pank, nagu seda arvata võiks, vaid ühistegelise elukindlustusselts „Metropolitan Life“, New-Yorgis, kelle varanduste koguväärtus on 3,3 miljardit dollarit (ümberarvatuna eesti rahasse teeb see välja 1 240 000 000 000 senti).

Ülemaailmiselt saadakse elukindlustuse kindlustusmaks kolm korda enam kui tulekindlustuse omi.

Elukindlustus on levinud üle terve maailma ja on vastuvõttu leidnud igal pool.

Kuid need on ainult arvulised tulemused, mis näitavad selle ala hiiglatähtsust terve maailma majandusel. Tahaksin aga küsida: kas on üldse võimalik kullaga kaaluda nende arvutute leskede tänutundeid,

vaeslaste muretuid päevi, hõbejuusteliste vanemate tänumeelt, ja nende kõikide hüveolu, kellele on osaks saanud õnn omada kindlustuskaitset elukindlustuse läbi? Kuipalju rahuldustundeid on toonud elukindlustuspoliis nii paljudesse ja paljudesse perekondadesse ja kuivõrt tunduvalt on kergendanud elukindlustus ühiskondlikku hoolekannet! Elukindlustus on hulkaos koostöö, kus täiel määral on maksev lause: üks kõigi eest ja kõik ühe eest.

Hoiain praegu seda väärtuslikku dokumenti — elukindlustuspoliisi suurima hoolega ja täidan oma väikesed kohustused kindlustusseltsi vastu suurima täpsusega. Olen rõõmus ja muretu, sest tean, et olen pikaajaliste otsimiste järele tõesti leidnud väärtusliku vahendi minu ja minu perekonna hüveolu saavutamiseks ja muretu tuleviku kindlustamiseks.

Sa ei ole üksik.

Lähem ümbruskond ja lõpuks kogu ühiskond on huvitatud sinu majanduslikust iseseisvusest.

Meil on heaks kombeks mitte segada teise isiklikku ellu. Meil on ükskõik, kuidas keegi elab ja tegutseb. Muidugi niipalju kui vastavad seadused seda võimaldavad. Kuid meie teame, et ajal, mil maailma püüd on anda isikule tema isiklikkus elus suuremaid vabadusi seadusandlikul teel, elu oma mitmekesisusega hakkab inimeste elu ise kitsendama. Mida suurem tsivilisatsioon, seda rohkem sõltuv on üksik hulgast ja hulk üksikust. Tihenevad vahekorrad ja need määravad ära, mida peetakse loomulikuks, mida mitte, ilma et igakord seaduse silm pruugiks juu-

res olla. Normid, mida teatud ajal kombeks on peetud, muutuvad aja jooksul kirjutatud seaduseks. Öeldakse, et inimesel on vabad käed oma asjadega ümber käimisel, kuid katsugu mõni majaanik oma majast tulevarki teha! Politsei, ilma et ta tunneks lõbu protokollil kokkuseadmisest, peab seda tegema. Kas see on vabadus, kui sa istud lennukile ja su käest sisse kasseeritakse elukindlustuse raha. Võib-olla lähedki selleks lennukisse, et kannad lootust oma hinges, ehk lähed hukka... Ei ole ühelgi õhuühingu aktsionääril mõttessegi tulnud su eluküünla kustumi-

sest erilist leina tunda ja veel vähem meelt mööda oleks nendel maksta su omakseile kõrget elukindlustuse raha, kui oled murdunud oma kaelaluu. Kuid iga ettevõtja teab, et su omaksete elujärg on vähemalt aineliselt kindlustatud ja see võimaldab rasket koormat kanda kergemalt. Aga veel, su omaksed ei tunne tungi oma leinavalus lõhkuma hakata lennukit ja ahasuses ringi joosta ning maha teha lennuühendust. Sellepärast — vastu su enda tahtmist pead alluma teistele, kes tahavad sinu ja sinu kindluse kaudu enda huvide eest hoolitseda.

Või jälle, mis puutub see sinusse, et mu noor sõber käib kõrtsist kõrtsi ja kohvikust kohvikusse ning maitseb elu. Endastmõistetavalt midagi. Kuid siiski: selsamal noorel inimesel on tarvis astuda üle panga läve, kuid enne üle minu läve. Olen seotud allkirjadega. Tähendab nüüd ei ole mul sugugi ükskõik, kuidas see inimene elab ja kuidas ta oma päevi mööda saadab surma poole. Mul on huvi, et ma oma peale ei lase langeda suurt rahalist vastutust, mis siis tulla võib, kui sõber ühel ilusal päeval purjus peaga on jäänud au-

toratta alla või saanud parandamatu tõve, mis teda iga tunniga hauale lähemale viib. Minu ettepanek oli alguses: enne kui allkirja saad, kindlustad elu, et igal juhtumil saadava summaga kaetud oleksid kergemeelselt tehtud võlad. Sõbral ei jäänudki muud üle kui seda teha, seda enam, et rahaasutis sedasama soovi oli avaldanud.

Veel — teie olete palgaline ametnik. Kuidagi viisi tulete omaga välja, kuid olukorra parandamist pole märgata. Jõuate aastatesse, kus väljaminekud perekonna peale kasvavad, kuid lahedamaid elupäevi on raske ette kujutada. Ajate väikeselt läbi ja mõnikord jääb paar krooni üle niisugust rahagi, mida võiks nagu tallele panna mustade päevade jaoks. Kuid elukiusatused, häbi väikesema summa pankaviimisel, oma hooletus jne. kisuvad ikkagi olukorra nii, et sellest midagi välja ei tule. Kuid teie juurde tuleb kindlustuseltsi agent ja kõigi vastuseismiste kiuste teeb elukindlustuse. Olete isegi pahane tülitamise peale. Kuid kuu läheb kuu järele ja iga kord olete mõne krooni pidanud agendile andma. Lihtsalt ei pääse. Nii on läinud

Hea lootus.

Mis on ilusam, kui et meil on üksikuid lootusi ja et me ise suudame neid teostada.

Teie poolt kindlustatud loodavad kindlasti veeta võivat oma viimaseid eluaastaid muretult. Näidake neile, kuidas hästi valitud elukindlustus aitab neil täita seda lootust.

(„Prudentiali“ kuulutusest.)

aastaid. Teie olete järjekindlate summade maksmisega juba harjunud. Teete seda nüüd juba ise ja meeeldi, sest aeg, mil suurema summa kätte võite saada, on lähenemas. Olete vastu enda tahtmist saanud rahakogujaks ja küllaldase summaga kindlustanud oma tulevikupäevad.

Tähendab — tahes tahtmatult pidi keegi teine teid juhtima õigele teele. Ise ei märganud. Igaüksed sunduslikud maksunormid korraldasid teie elu.

Kui ülaltoodud ridu kirjutasin, tuli selgelt silmade ette Eesti Tervishoiu Muuseumi poolt trükitud plakat, kus on näidatud: mees läheb kirves õlal metsatööldele. Naine ühes lapsega, kes teda saatma tulnud, hoiatavad: mõtle meie peale. Seal on tervishoiu seisukohalt tahetud õeldat ole töö juures ettevaatlik. Kuid kas sama pilt ei ütle igale töölminejale: mõtle perekonna ja omaste peale, sest millal on ükski inimene kaitstud ka kõige suurema ettevaatuse juures õnnetuse eest. Kuid millega sa oled omaste peale mõtelnud, kui sind mõne juhuse tõttu enam ei ole. Need on kõige hädalisemad inimesed, sest neil ei ole enam toitjat. Ära oma isikliku õnnetusega saada teisi õnnetusse! Kohustusniidid seovad ka siin sind.

Eeltoodust selgub, kuidas üksikust isikust kui niisugusest on huvitatud selle isiku lähem ringkond, siis laiem, ja kui algatatud probleemi edasi arendada, näeme isiku hea käekäigu huvi-

des isiklike kitsendusi juba ümbritseva ühiskonna poolt. Sest ei ole mitte ükskõik, kuidas inimene elab ja tegutseb. On tarvilik, et ta ise ja need, kelle eest ta hoolitsema peab, oleksid vabad ühiskonna hoolekandest.

Sest meie aja ühiskond ei saa oma elu nii korraldada, et tema kaaskodanikust midagi ei hooli. Seda näitab seltskondlik ja riiklik-omavalitsuslik hoolekanne. Eriti praegu, kus häda suur ja kus hoolekandele on suunitud suured riiklikud summad. Sellepärast näib tõenäolik olevat, et kõik tüürib sinna poole, kus ühiskond sunnib igat ühiskonna liiget eeskätt enda ja selle järele oma lähemate perekonnaliikmete eest hoolitsema. Osa tsiviliseeritud ühiskonnast teeb seda praegu: ühiskonna liikmed on ühel ja teisel teel sunnitud ajal, mil neil olemas töö ja teenistus, sellest sundusliku osa jätma päevadeks, mil tööd või tervist pole.

Meil sünnib niisugune enda kindlustamine vabatahtlikult. Kuid ka siin on just viimasel ajal hakanud kitsama ringi mõju üksikisikut sundima oma tuleviku eest hoolitsema. Näide: osa üliõpilasorganisatsioon on oma liikmetele, kes edasiharimiseks teinud laenu, teinud sunduslikuks kindlustada elu laenusumma pii-rides.

Varanduse kindlustuse alal on teatud sundnormid juba kindlamiini maksvad.

Kõik see näitab tendentsi — ise olla mees oma jalul!

A. P.

***Julgelt ja elurõõmsalt sammuvad elurajal need,
kellel on toeks ja kaitseks Kindlustusselts
„Eesti“ elukindlustuspoliis!***

Ilmub 6 korda aastas ja saadetakse tasuta kõigile seltsi tegelastele.

Toimetus: Tartu, Suurturg 10.

Väljaandja: Kindlustusselts „Eesti“.

Vastutav toimetaja: J. Nirk.